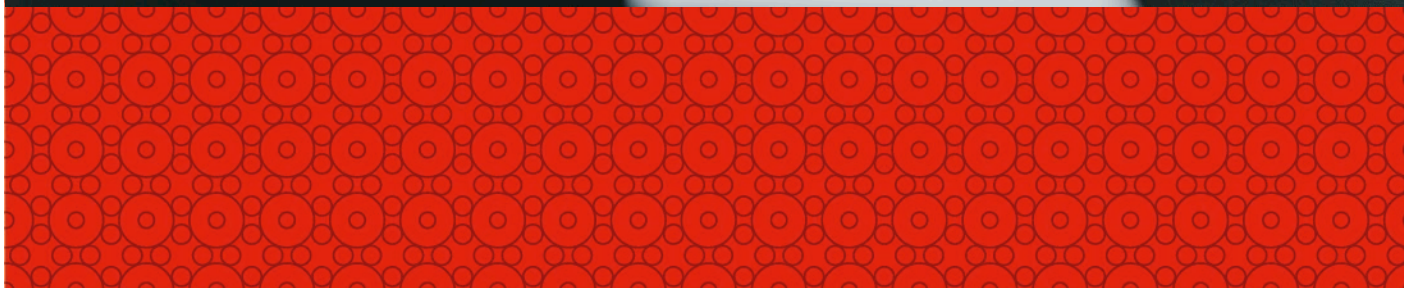

Statlig närvaro och service i Östergötland

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Regional rapport Östergötlands län

Utgivare	Länsstyrelsen Östergötland
Diarienummer:	101-14128-2023
Bilder	Omslagsbild fotograf Therese Winberg

© Länsstyrelsen Östergötland år 2023

Länsstyrelsen Östergötland
Östgötagatan 3, 581 86 Linköping
Växel: 010-223 50 00
E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/ostergotland

Sammanfattning av statlig närvaro och service i länet samt konsekvenser för länet

I Östergötland är 39 myndigheter representerade genom totalt 113 arbetsställen. Det är en ökning med två arbetsställen mellan 2021 och 2022. Staten har ett något lägre antal arbetsställen i länet om man räknar per 1000 invånare jämfört med snittet i riket. Länet har ett något högre antal sysselsatta per 1 000 invånare än motsvarande andel för riket. Mellan 2020 och 2021 har antalet arbetstillfällen ökat med drygt 300. Det gäller främst i länets större kommuner, Linköping och Norrköping. Staten är en stor arbetsgivare i länet vilket påverkar utvecklingen på andra sätt än genom direkta arbetstillfällen.

I Östergötland finns 36 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna. Samtliga servicegivande myndigheter går att nå via besökskontor, i vissa fall via Statens servicecenter. Det största antalet besökskontor finns i Linköpings kommun. Den geografiska medeltillgängligheten ligger på ungefär samma nivå som snittet för riket. Den geografiska tillgängligheten, är över snittet i riket i länets två stora kommuner, Linköping och Norrköping. I de mindre kommunerna ligger den geografiska tillgängligheten under snittet för riket i fallande skala beroende på antal invånare i kommunen, med några få undantag. Länsstyrelsen fortsätter betona betydelsen av både statlig närvaro och service även i länets mindre kommuner.

Flertalet myndigheter i länet har inte haft några omstruktureringar eller avvecklingar under det senaste året och planerar inte heller för det. Det pågår samtidigt en del förändringar i ett antal av länets myndigheter under 2023. Uppdragen varierar över tid. Under de senaste åren har det skett en del yttre påverkan som lett till vissa förändringar i uppdrag som statliga myndigheter hanterar. Omvärldsfaktorer som bedöms påverka länets myndigheter är världsläget och utvecklingen, främst med tanke på säkerhet och, i förekommande fall, också för beredskapsmyndigheter.

Det som framkommit bland några myndigheter är att man, för vissa tjänster, tillämpar möjlighet att välja placeringsort för att underlätta rekrytering. Det är något som blivit vanligare efter pandemin genom de erfarenheter som dragits av distansarbete.

Fysisk närvaro är viktig för personer som behöver hjälp med sina ärenden. För en helhetsbedömning, vad gäller tillgänglighet till servicegivande myndigheter, behöver också uppgifter om öppettider, tjänster som erbjuds, tjänster som efterfrågas, digitala tjänster, besöksstryck, väntetider och ärendemängder vägas in för att göra en bedömning av tillgänglighet till statlig service. Föreligger ytterligare eller andra behov, och i så fall, var och i vilken omfattning?

Vad gäller statlig myndighetssamverkan på regional nivå har Länsstyrelsen Östergötland ett strategiskt nätverk där landshövdingen bjuder in statliga myndigheter, som är representerade i länet, för informationsutbyte och statlig samordning.

Det finns också ett HR-chefsnätverk mellan tio statliga myndigheter som har huvudkontor i länet. Deltagande myndigheter är Migrationsverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Transportstyrelsen, Statens geotekniska institut, Linköpings universitet, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Kriminalvården och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) samt Länsstyrelsen Östergötland. Länsstyrelsen Östergötland har under året anställt en uppdragsledare för ett myndighetsgemensamt arbete med fokus på kompetensförsörjning för de myndigheter som ingår i länets HR-nätverk.

Det sker även samverkan i sakfrågor där olika konstellationer av myndigheter samverkar. Det handlar om samverkan inom samhällets krisberedskap i länet, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Innehåll

Sammanfattning av statlig närvaro och service i länet samt konsekvenser för länet.....	3
Innehåll	5
Inledning.....	6
Mål och syfte.....	6
Metod.....	6
Statlig närvaro i länet.....	10
Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet.....	11
Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet	16
Statlig service i länet	22
Geografisk tillgänglighet till servicegivande myndigheter.....	25
Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service	32
Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet.....	33
Referenser	39
Skriftliga underlag.....	39
Statistiska källor	39
Internetkällor.....	39
Övrigt.....	39
Bilagor	40

Inledning

I regleringsbrevet för länsstyrelserna 2023 formuleras uppdraget 3B1 om statlig närvaro och service på följande sätt: ”Länsstyrelserna ska fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statlig närvaro och service samt redovisa den statliga närvaron och servicen i länen. Befintlig statistik ska användas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 oktober 2023. Regeringskansliet ska hållas informerat om arbetet. Arbetet ska samordnas av Länsstyrelsen i Örebro län.”

Mål och syfte

Regeringen har tidigare uttalat att det finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Detta kan vara särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, de med vissa typer av funktionsnedsättningar och de som är ekonomiskt utsatta.¹

Målsättningen med uppdraget är att

- belysa hur myndighetsinfrastrukturen ser ut i länet, vilken samlad statlig service som finns, hur den kan tänkas utvecklas i framtiden samt analysera vad det får för konsekvenser för det egna länet och dess kommuner.
 - o belysa hur den statliga närvaron och servicen ser ut i länet och dess kommuner.
 - o belysa vilken grad av service som finns i länet och dess kommuner och hur den utvecklas.
- utveckla myndighetssamverkan i länet. Uppdraget ger oss en kontext i vilken vi kan utveckla myndighetssamverkan i länen.
- skapa ett mervärde för den långsiktiga utvecklingen av den statliga styrningen.

Den sammantagna effekten av uppdraget är att länsstyrelsernas analyskompetens stärks på sikt.

Metod

Statlig närvaro

Den statliga närvaron belyses med hjälp av statistik som inhämtas från SCB. Statistiken belyser dels hur den statliga närvaron ser ut redovisningsåret, dels hur den sett ut över tid. Källorna för statistiken är Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och Företagsdatabasen (FDB). Den senaste uppdateringen av statistiken från RAMS finns tillgänglig för 2020 och från FDB för 2021.

¹ Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

Statlig service

Den statliga servicen belyses genom att kartlägga hur tillgången till personlig service ser ut. Detta görs för elva servicegivande myndigheter². Statistiken som beskrivits under statlig närvaro används även här. Därutöver belyses besökskontoren för dessa myndigheter genom en geografisk tillgänglighetsanalys, vilken beskrivs i stycket nedan.

Geografisk tillgänglighet till statlig service

För att synliggöra tillgången till service ytterligare används resultaten av en geografisk tillgänglighetsanalys som belyser medborgarnas möjlighet till fysisk tillgänglighet till servicen. Tillgänglighetsanalysen är skapad utifrån Trafikverkets nationella vägdata (NVDB), SCB:s befolkningsregister och Samtrafikens kollektivtrafikdata. För att sedan göra avstånds- och restidsanalyser för trafikslagen gång, cykel och bil har ArcGIS Pro använts, medan verktyget TRACC har använts till beräkningar av restid i kollektivtrafiksystemet. Beräkningarna resulterar i båda fall i avståndsmatriser, så kallade origin-destination-matriser, vilka innehåller restid, avstånd i vägnätet samt fågelväg till respektive målpunkt³.

Myndighetssamverkan

Genom myndighetssamverkan har länsstyrelsen möjlighet att föra en dialog, samverka med och inhämta information från myndigheterna löpande under året. Det finns dessutom möjlighet att identifiera hur nuvarande, kommande och planerade förändringar i statlig närvaro och service ser ut. I de fall verksamhetsminskningar planeras blir förordningen 2019:202 om statliga myndigheters lokalisering och förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete centrala delar.

I Östergötland sker samverkan inom flera olika områden och i olika konstellationer beroende på sakfråga. Identifierad samverkan redovisas nedan.

Länsstyrelsen Östergötland har myndighetsträffar där landshövdingen träffar myndighetschefer i länet för informationsutbyte och statlig samordning. Under 2022 genomfördes möten vid fyra tillfällen, två var fysiska och två genomfördes via Skype. Under 2023 planeras för tre mötestillfällen varav två fysiska och ett digitalt. Två möten har genomförts under våren och ett möte planeras genomföras under hösten 2023. För att sammanställa denna rapport involverades myndigheterna genom information vid ett årligt mötestillfälle. 2022 diskuterades också hur samverkan myndigheter emellan kan ske vid ett fysiskt möte. Myndigheterna bidrog också till de årliga rapporterna genom att Länsstyrelsen skickade ut ett antal frågor både 2022 och 2023. Svaren redovisas i respektive årsrapport.

Länsstyrelsen samordnar ett HR-nätverk med de nio myndigheter, utöver Länsstyrelsen, som har huvudkontor i länet; Migrationsverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Transportstyrelsen, Statens geotekniska institut, Linköpings universitet, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Kriminalvården och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI). Nätverket träffas vanligtvis fyra gånger per år, men 2023 planeras för sex tillfällen. Frågorna som samordnas är kompetensförsörjning, strategiskt och gemensamt samarbete, samt därtill relaterade frågor. Nätverket planerar för vissa gemensamma kompetenshöjande insatser för deltagande myndigheter inom HR-området. Länsstyrelsen Östergötland har anställt en uppdragsledare för ett

² Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

³ Med målpunkt avses koordinater för de servicegivande myndigheternas besökskontor.

myndighetsgemensamt arbete med fokus på kompetensförsörjning för myndigheterna som ingår i länets HR-nätverk.

Det finns också ett antal nätverk för olika sakområden där Länsstyrelsen Östergötland samordnar statliga myndigheter och, i vissa fall, även andra berörda aktörer.

Samverkan Östergötland är ett samlande begrepp för myndigheter, kommuner och andra organisationers samverkan som sker inom samhällets krisberedskap i Östergötlands län. De aktörer som ingår i samverkan är; Länsstyrelsen Östergötland, länets 13 kommuner, Polismyndigheten genom polisområde Östergötland, Region Östergötland, Försvarsmakten genom Södra militärregionen, Räddningstjänsten Östra Götaland, Trafikverket, Kustbevakningen, SOS Alarm samt övriga av händelsen eller behovet berörda organisationer. Strategin för samverkan i Östergötlands län ska skapa förutsättningar för att olika aktörer ska kunna samverka före, under och efter samhällsstörningar och vid höjd beredskap.

Inom jämställdhetsområdet har Länsstyrelsen ett tydligt uppdrag att stötta statliga myndigheter. Under 2023 har Länsstyrelsen haft dialog med myndigheterna i länet om vilken typ av stöd som de är i behov av och kommer under året att arbeta fram förslag. Länsstyrelsen erbjuder också specifikt stöd i myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering. Oftast sker detta i form av utbildningsinsatser. Stöd sker vid förfrågan. Våren 2023 genomfördes exempelvis en utbildande insats på Försäkringskassan i Linköping. Länsstyrelsen erbjuder även en utbildning i systematiskt jämställdhetsarbete för chefer och ledare i länet. Den riktar sig också till ledare i staten och myndighetschefer i länet har särskilt erbjudits deltagande.

Länsstyrelsen Östergötland driver sedan 2019 ett jämställdhetsråd i länet som leds av landshövdingen. Ledamöter i rådet är representanter från civilsamhälle, näringsliv, kommuner, regionen och statliga myndigheter. 2023 återfinns Försäkringskassan, Polisen och Linköpings universitet i rådet från myndighetssidan.

Länsstyrelsen driver även ett nätverk för mänskliga rättigheter som riktar sig till myndigheter. Deltagarna i nätverket arbetar inom myndigheternas HR-funktioner.

Förklaring av begrepp

I rapporten förekommer några begrepp samt statistiska mått, vilka beskrivs nedan.

Arbetsställe Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag och organisationer bedriver verksamhet.⁴

Allmän service Service som ges via servicekontor som avser till exempel allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.

Besökskontor Ett kontor hos någon av de servicegivande myndigheterna som individer har möjlighet att besöka antingen via spontanbesök eller genom att boka tid för ett besök.

Dagbefolkning Förvärvsarbetande befolkning redovisad efter arbetsställets geografiska belägenhet oberoende var de är folkbokförda.

Fördjupad service Service som ges via servicegivande myndigheters egna kontor där medborgaren kan få fördjupad hjälp med sina ärenden.

Servicekontor Kontor som bedrivs av Statens servicecenter. I dagsläget har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket samverkansavtal med Statens servicecenter. Arbetsförmedlingens kundtorg har också anslutits till servicekontoren. I april 2023 slöt Migrationsverket och Statens servicecenter ett avtal om samverkan. På ett servicekontor kan medborgare få allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.⁵

Statlig sektor En härledd variabel som baseras på ägarkategori, juridisk form samt institutionell sektorkod. Vi följer den indelning som finns i RAMS, det vill säga Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Sysselsatta I RAMS klassificeras personer som förvärvsarbetande om de fått en lön i november som överstiger 99 kronor. Från och med referensår 2019 används huvudsakligen information från AGI avseende november för de anställda.⁶

⁴ <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>

⁵ <https://www.statenssc.se/besok-servicekontor>

⁶ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/>

Statlig närvaro i länet

I detta avsnitt redovisas antalet statliga myndigheter som har arbetsställen i länet, hur många arbetsställen som finns och var de är geografiskt placerade. Vidare redovisas hur sysselsättningen i statlig sektor ser ut och hur den har utvecklats över tid.

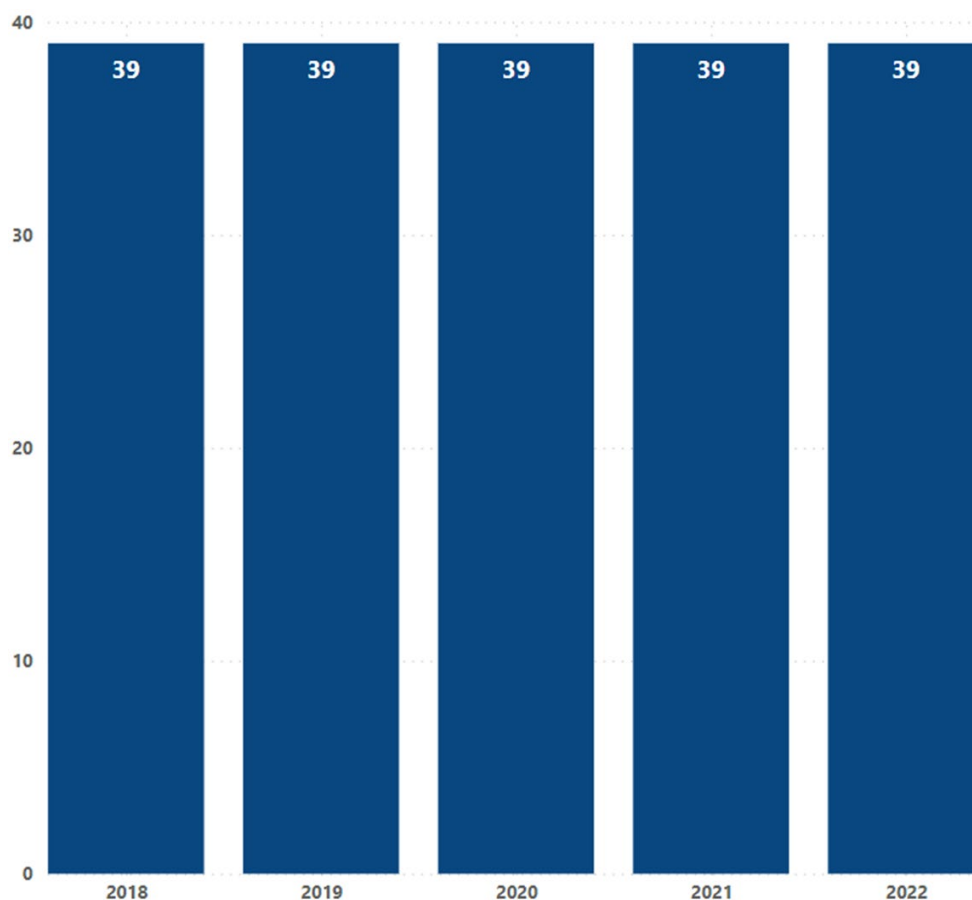
Figur 1 – Karta över länets kommuner

Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet

Det fanns 39 myndigheter i länet 2022 fördelat på fördelat på 12 av länets 13 kommuner. Antalet myndigheter har varit oförändrat mellan åren 2018 och 2022. I riket som helhet har antalet myndigheter ökat med en myndighet under samma tidsperiod.⁷

Figur 2 – Antal myndigheter i länet 2018–2022

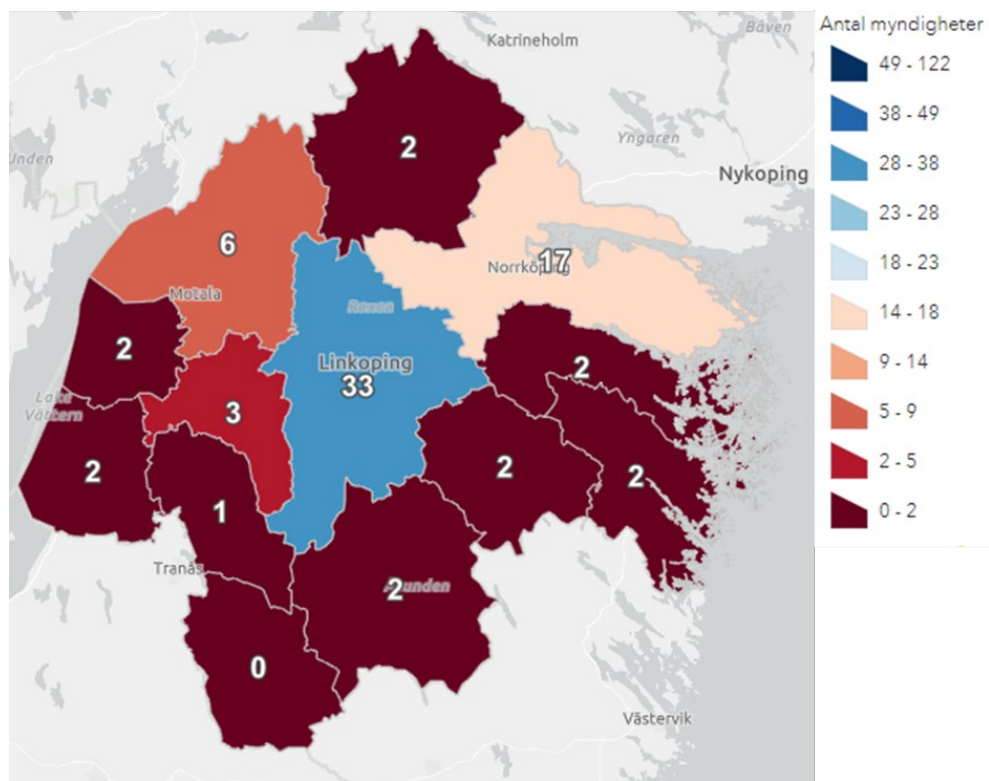

Källa: SCB

⁷ SCB, Företagsdatabasen (SCB). Observera att definitionen av myndigheter här utgår från RAMS definition, dvs Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Antalet myndigheter varierar från 0 i Ydre kommun till 33 i Linköpings kommun. I kartan i figur 3 illustreras antalet myndigheter i länets kommuner 2022.⁸

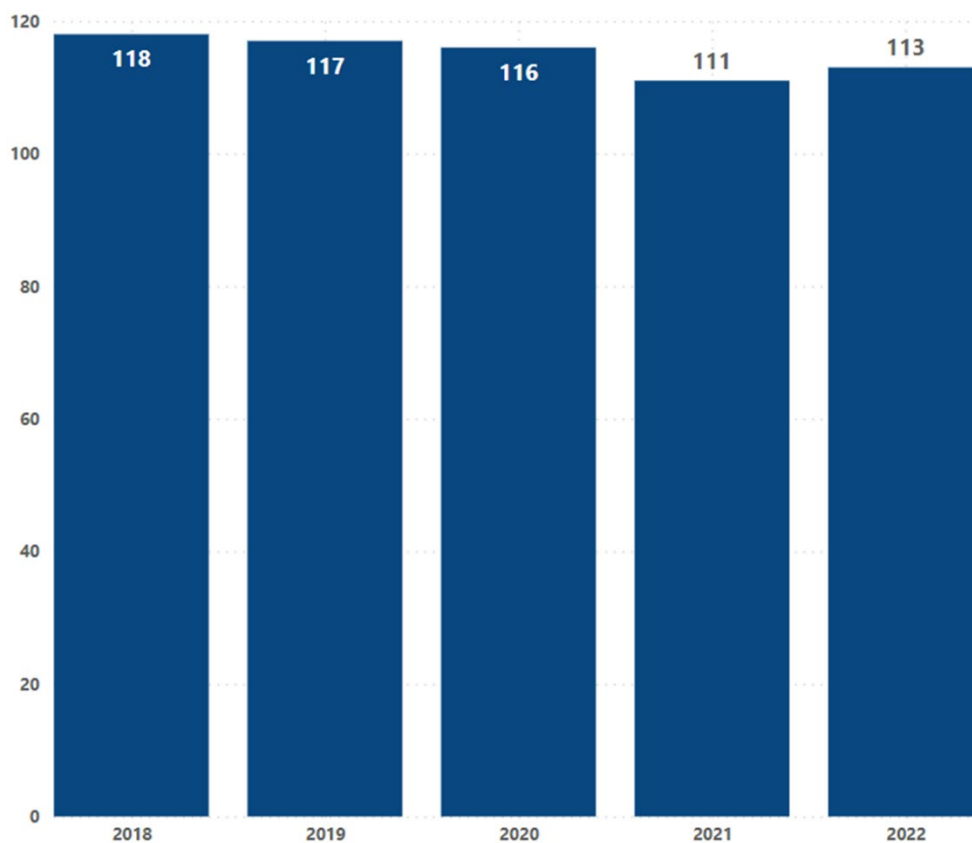
Figur 3 – Antal myndigheter i länets kommuner 2022

Källa: SCB

Det fanns 113 statliga arbetsställen i länet 2022 fördelat på 12 av länets 13 kommuner. Antalet arbetsställen har minskat med fem arbetsställen mellan åren 2018 och 2022. I riket som helhet har antalet arbetsställen minskat med 191 arbetsställen under samma tidsperiod.⁹

Figur 4 – Antal statliga arbetsställen i länet 2018–2022

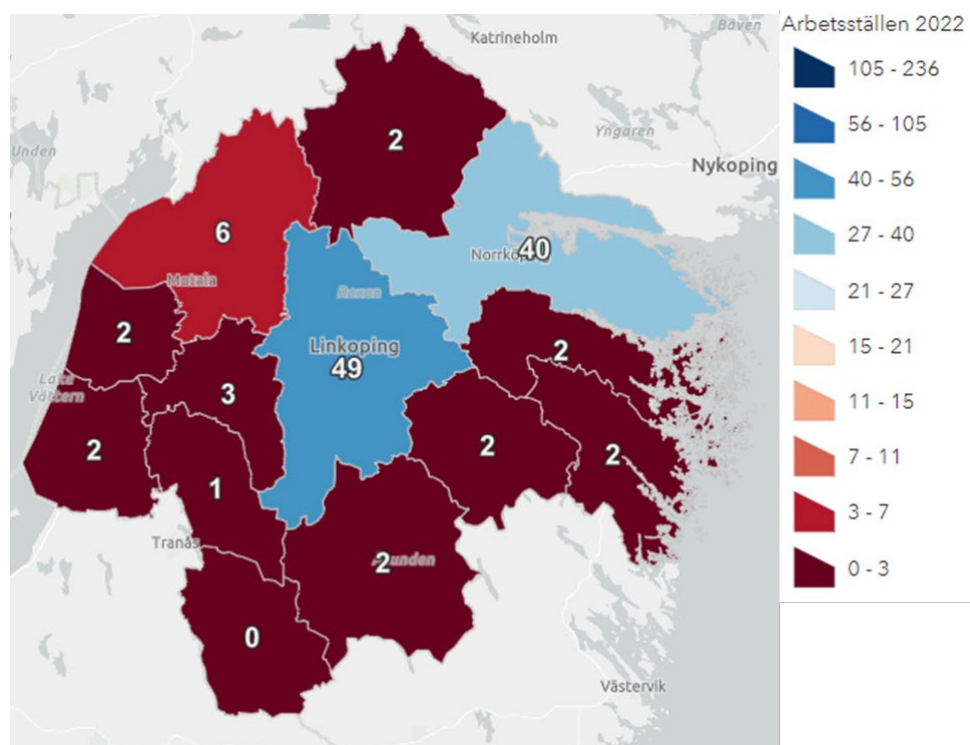

Källa: SCB

⁹ SCB, Företagsdatabasen (SCB)

I kartan i figur 5 visas antalet arbetsställen i länets kommuner 2022. Antalet arbetsställen varierar från 0 i Ydre kommun till 49 i Linköpings kommun.¹⁰

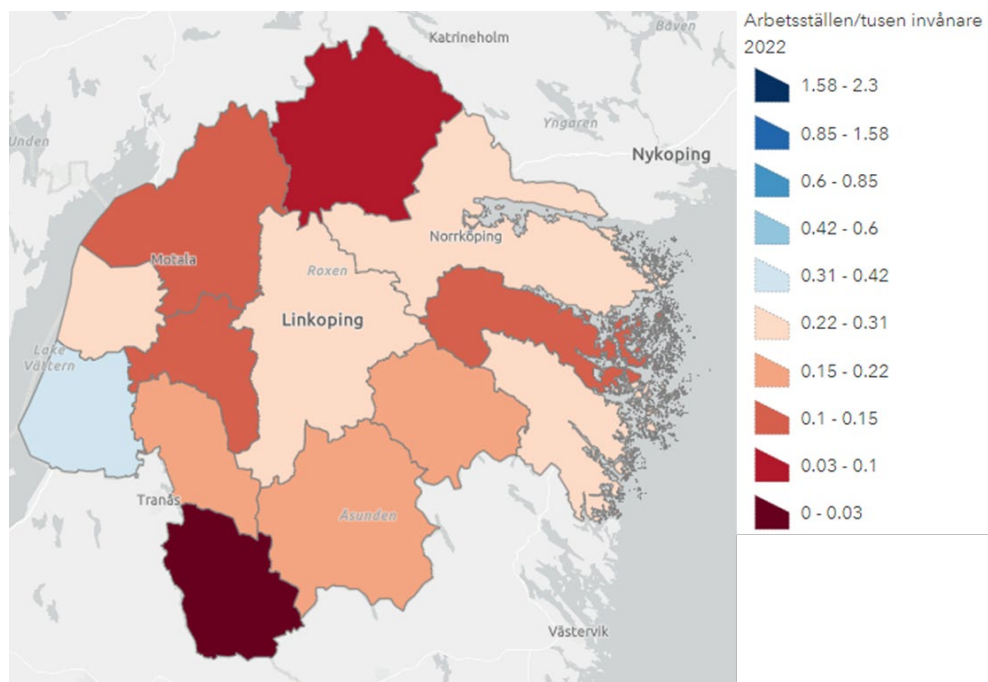
Figur 5 – Antal arbetsställen i länets kommuner 2022

¹⁰ SCB, Företagsdatabasen (SCB)

I kartan i figur 6 visas antalet arbetsställen 2022 per tusen invånare i länets kommuner. Sett till antalet statliga arbetsställen i förhållande till befolkningen hade länet 0,24 arbetsställen per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,26 arbetsställen per tusen invånare. Arbetsställen i förhållande till befolkningen var störst i Ödeshögs kommun med 0,38 arbetsställen per tusen invånare och minst Ydre kommun med 0 arbetsställen per tusen invånare.¹¹

Figur 6 – Antal arbetsställen per tusen invånare i länets kommuner 2022

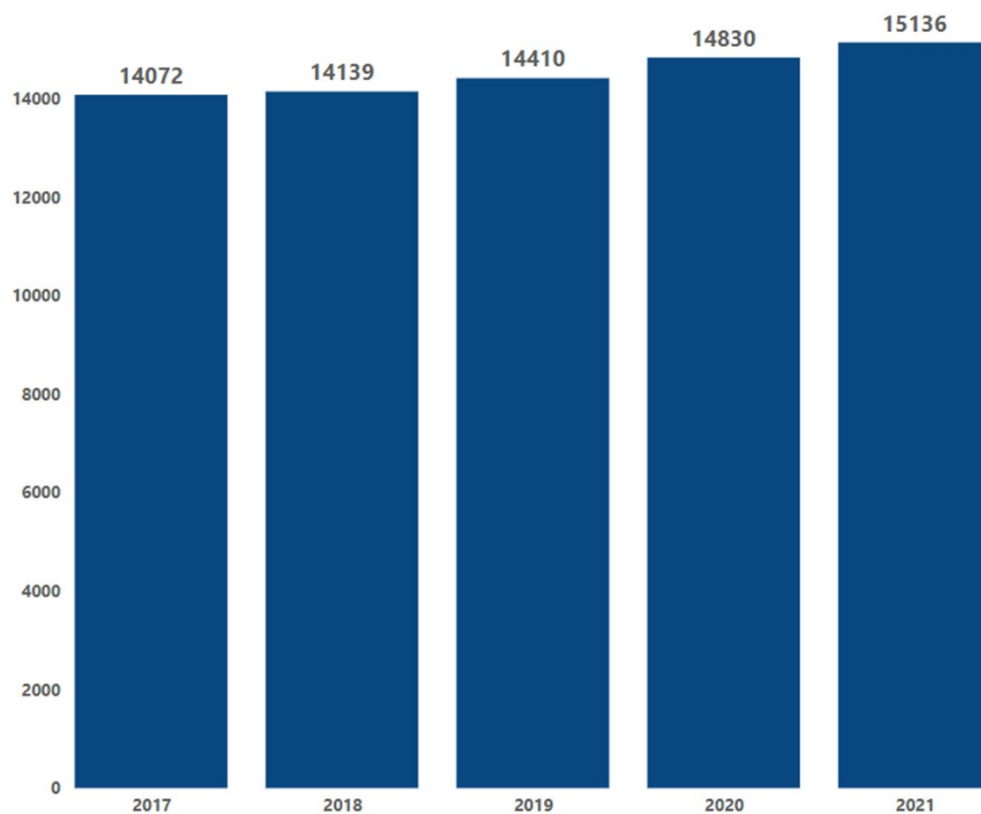
Källa: SCB

¹¹ SCB, Företagsdatabasen (SCB)

Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet

Det fanns 15 136 sysselsatta (dagbefolkning) i statlig sektor i länet 2021. Det fanns sysselsatta i länets samtliga 13 kommuner. Antalet sysselsatta har ökat med 1 064 mellan åren 2017 och 2021. Den procentuella förändringen under tidsperioden är en ökning med 7,6 procent. I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 5,6 procent under samma tidsperiod.¹²

Figur 7 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2017–2021

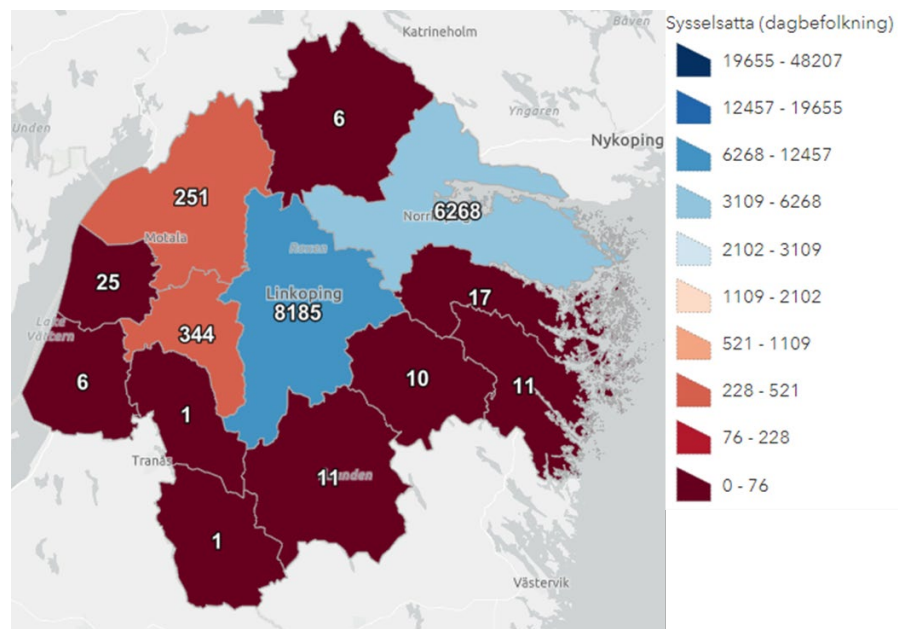

Källa: SCB

¹² Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

I kartan i figur 8 illustreras antalet sysselsatta i statlig sektor efter kommun. Det fanns flest sysselsatta i Linköpings kommun med 8 185 sysselsatta och minst antal sysselsatta i Boxholms och Ydre med kommun med 1 sysselsatt.¹³

Figur 8 – Sysselsatta i statlig sektor i länets kommuner 2021

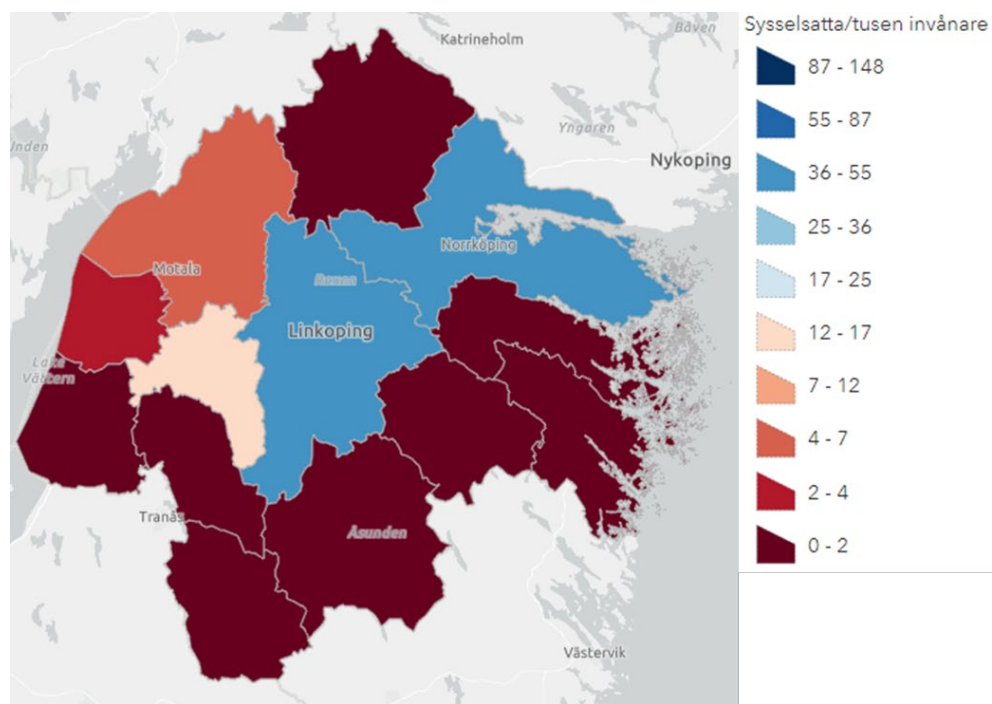

Källa: SCB

¹³ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

I kartan i figur 9 illustreras antalet sysselsatta i statlig sektor i förhållande till befolkningen. Sett till antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen hade länet 32 sysselsatta per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 26. Antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen var högst i Linköpings kommun med 49 sysselsatta per tusen invånare, medan andelen var lägst i Boxholms, Finspångs och Ydre kommun med 0 sysselsatta per tusen invånare.¹⁴

Figur 9 – Sysselsatta i statlig sektor per tusen invånare i länets kommuner 2021

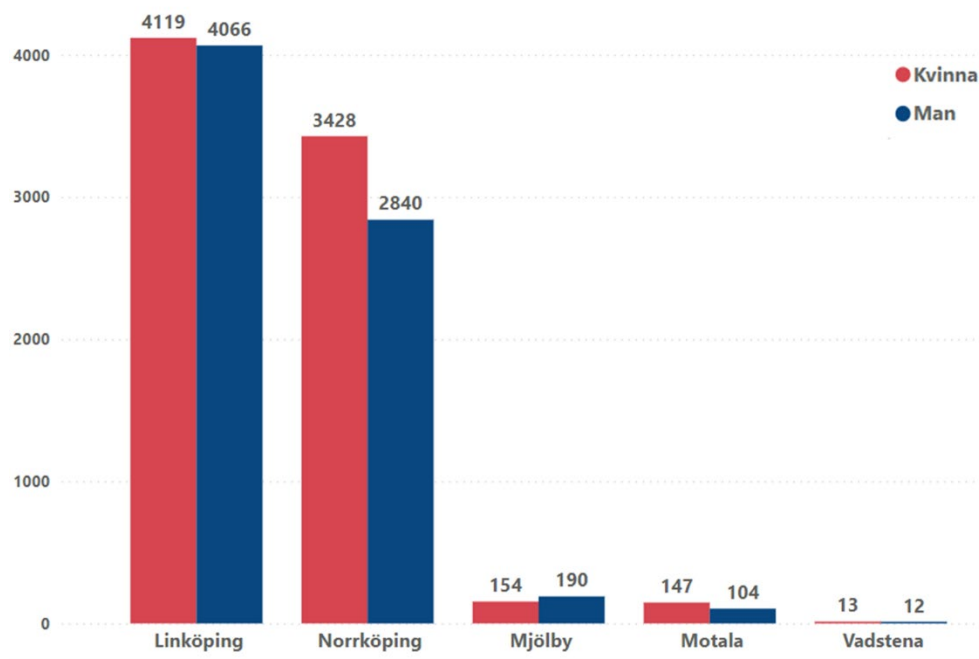

Källa: SCB

¹⁴ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

2021 var 52 procent kvinnor och 48 procent män sysselsatta i statlig sektor. I diagrammet i figur 10 visas könsfördelningen i de fem kommuner i länet med flest antal sysselsatta.¹⁵

Figur 10 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet efter kön i de fem kommuner med flest antal sysselsatta 2021

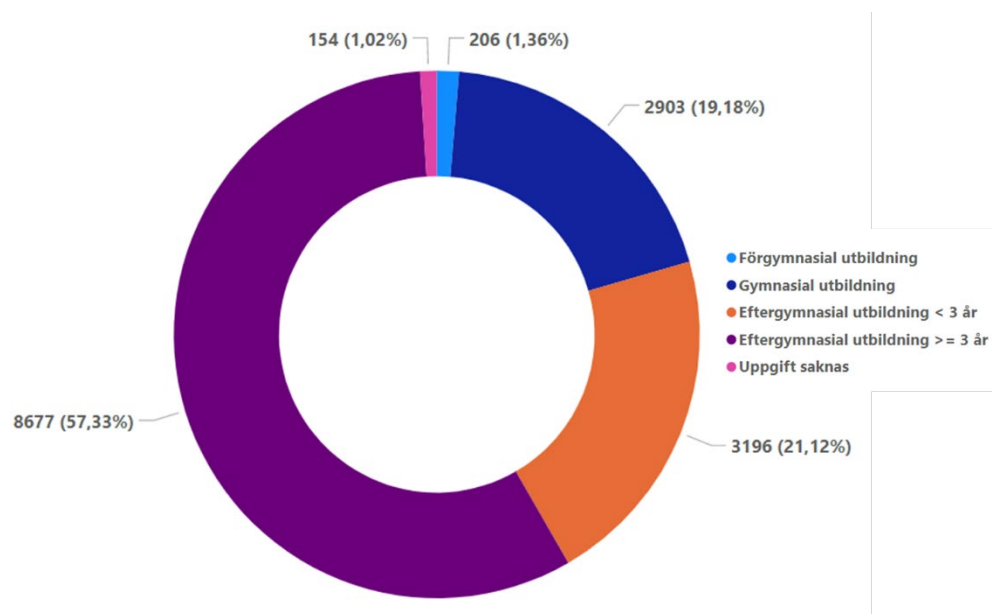

Källa: SCB

¹⁵ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

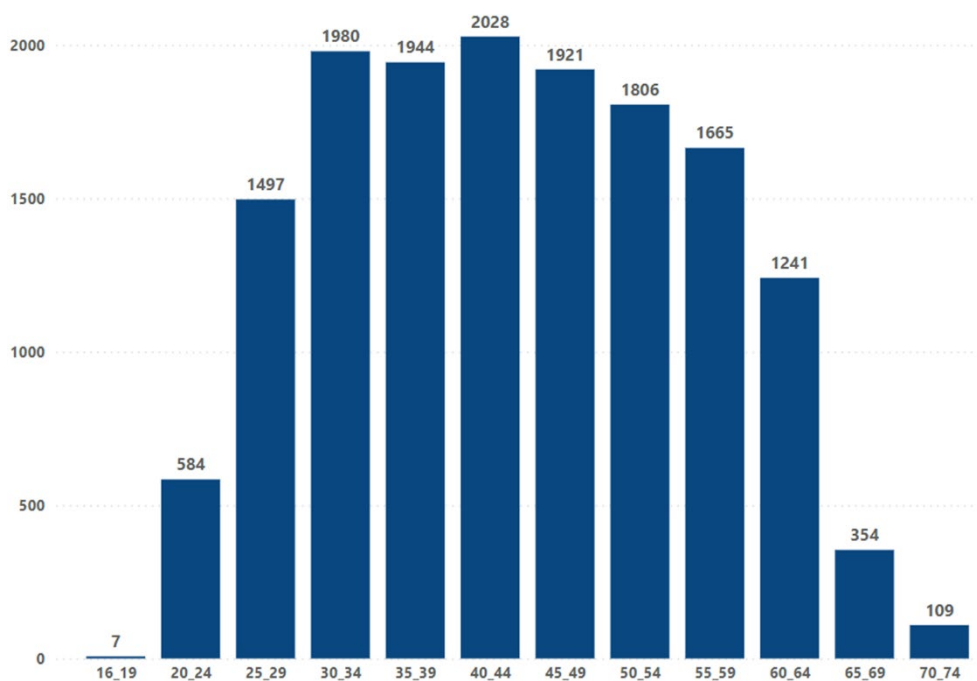
Totalt sett hade 78 procent av de sysselsatta en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 78 procent.¹⁶

Figur 11 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2021 efter utbildningsnivå

Källa: SCB

Figur 12 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2021 efter åldersgrupp

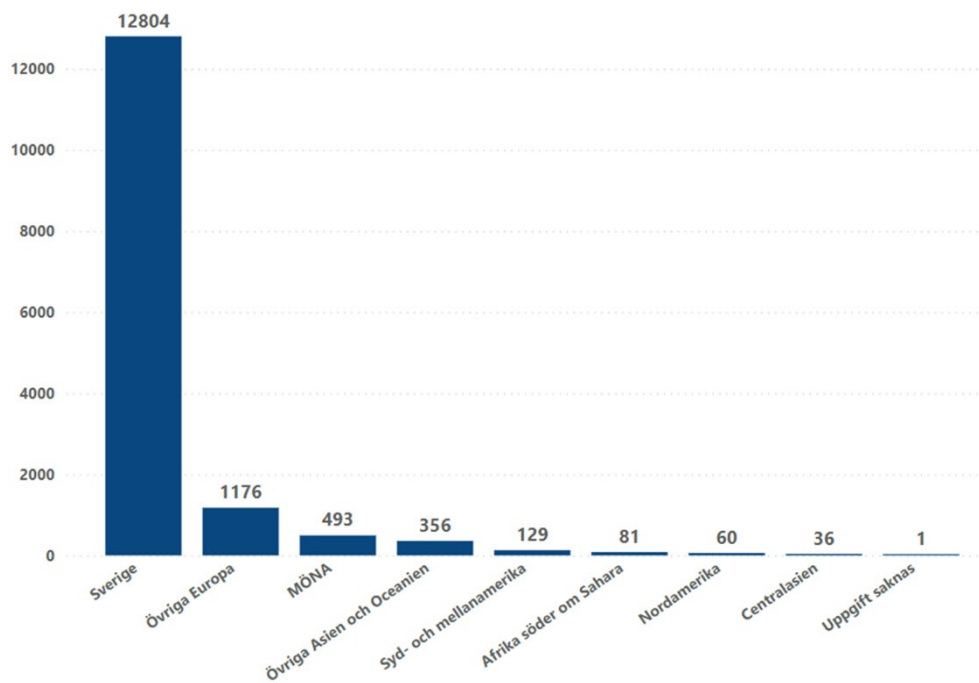

Källa: SCB

¹⁶ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Om vi delar in de sysselsatta i födelselandsgrupper ser vi att majoriteten, 85 procent, var födda i Sverige. Motsvarande andel för riket var 84 procent.¹⁷

Figur 13 – Antal sysselsatta i statlig sektor i länet 2021 efter födelselandsgrupp.¹⁸

Källa: SCB

¹⁷ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

¹⁸ MÖNA: Mellanöstern och Nordafrika

Statlig service i länet

I det här avsnittet presenteras en fördjupning i elva servicegivande myndigheter och deras regionala närvaro. De servicegivande myndigheterna är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket. I det följande presenteras hur många besökskontor de servicegivande myndigheterna har och hur den geografiska tillgängligheten till statlig service ser ut utifrån restider och olika trafikslag.

I länet finns 36 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2023. Det går att nå samtliga elva servicegivande myndigheter via besökskontor.¹⁹ Det största antalet besökskontor finns i Linköpings kommun.²⁰ I tabell 1 visas antalet kontor som går att besöka via respektive myndighets egna besökskontor. Det går även att besöka Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket via samtliga servicekontor hos Statens servicecenter.²¹ Migrationsverket går även att besöka via Statens servicecenters kontor i Linköpings kommun.²²

Tabell 1: Antal egna besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länet 2021 och 2023.²³

Myndighet	Antal besökskontor	
	2021	Antal besökskontor 2023
Arbetsförmedlingen	4	4
Centrala studiestödsnämnden	1	1
Försäkringskassan	0	0
Kronofogdemyndigheten	1	1
Lantmäteriet	1	1
Migrationsverket	1	1
Pensionsmyndigheten	0	0
Polismyndigheten	13	12
Skatteverket	0	0
Statens servicecenter	4	5
Trafikverket	11	11
Totalt	36	36

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2021 och 2022

¹⁹ Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten finns representerade via Statens servicecenters besökskontor.

²⁰ Länsstyrelsen i Örebro län (2023) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

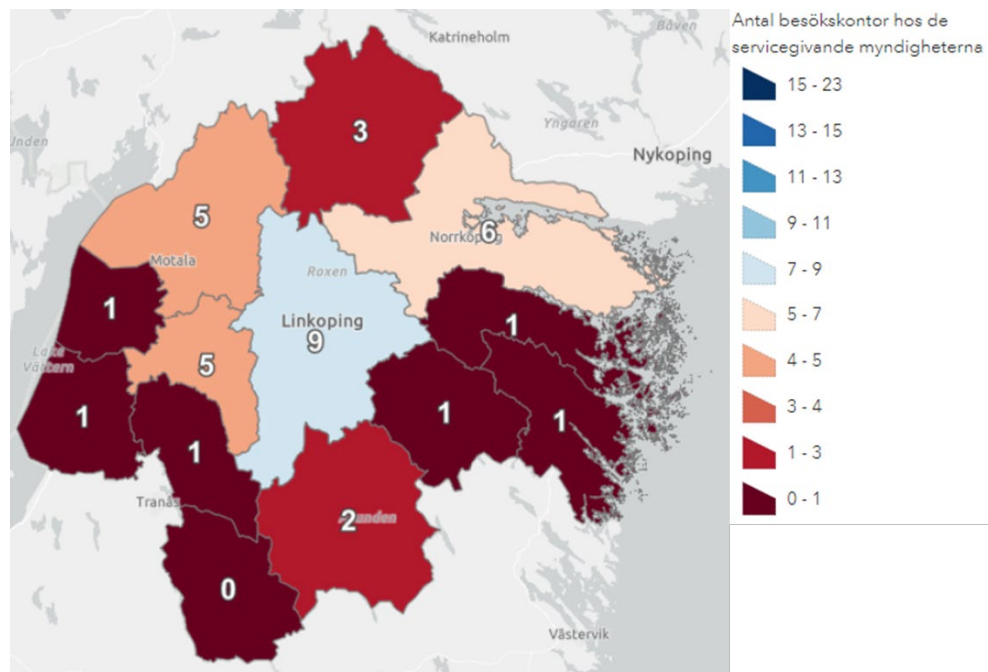
²¹ När mätningen gjordes våren 2021 hade inte alla Arbetsförmedlingens kundtorg flyttats över ännu.

²² Detta är möjligt från och med mätningen 2023

²³ Besökskontor enligt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av vilka kontor som går att besöka. Trafikverkets besökskontor definieras som platser för uppkörning, fotografering och kunskapsprov. Besök till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket sker via Statens servicecenter. Även Arbetsförmedlingens kundtorg ingår här.

I kartan i figur 14 visas antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna 2023 i länets kommuner.

Figur 14 – Antal besökskontor hos de servicegivande myndigheterna i länets kommuner 2023

Källa: Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor 2023

Geografisk tillgänglighet till servicegivande myndigheter

Tillgänglighetsanalysen visar hur stor andel av länets befolkning som kan ta sig till närmaste besökskontor hos någon av de servicegivande myndigheterna med olika trafikslag. Tabell 2 visar hur den geografiska medeltillgängligheten ser ut i länet 2023 utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket. ²⁴

I jämförelse med riket ligger Östergötland något över medeltillgängligheten för promenad. För cykel och bil ligger länet något bättre till för två av tre tidsramar och med kollektivtrafik ligger länet något över den kortare tidsramen, precis enligt rikssnitt för 40 minuter samt under rikssnittet för tidsramen en timme.

Tabell 2 – Geografisk medeltillgänglighet (%) till de servicegivande myndigheternas besökskontor 2023 efter restid och trafikslag (andelar för riket inom parentes)

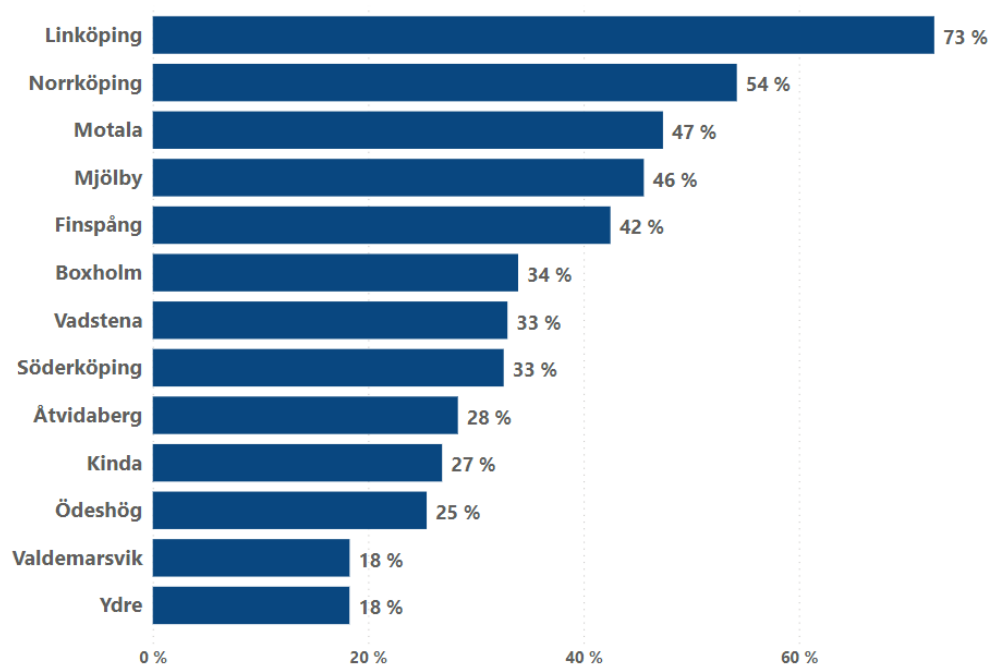
Trafikslag	20 min	40 min	60 min
Promenad	11 (10)	28 (23)	38 (32)
Cykel	45 (39)	56 (55)	64 (66)
Kollektivtrafik	31 (29)	58 (58)	71 (73)
Bil	67 (70)	95 (89)	100 (95)

Källa: Trafikanalys

²⁴ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Den geografiska medeltillgängligheten i länet är 55 procent, medan den i riket är 53 procent. I diagrammet i figur 15 visas den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länets kommuner 2023. Det är högst geografisk medeltillgänglighet i Linköpings kommun och lägst i Ydre kommun.²⁵

Figur 15 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner 2023

Källa: Trafikanalys

Den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länet skiljer sig åt. I landsbygdskommuner, som ligger längst ifrån länets stora kommuner, är medeltillgängligheten låg. Det gäller kommuner som Ydre, Valdemarsvik, Ödeshög, Kinda och Åtvidaberg. Samtliga länets kommuner, utom Linköping och Norrköping, ligger under rikets medeltillgänglighet 53% som presenteras i figur 15 ovan. Tillgängligheten jämfört med riket är något högre i Östergötland för samtliga färdstätt utom kollektivtrafik. Tillgängligheten för servicegivande myndigheter har blivit något bättre 2023 jämfört med 2021 för merparten av färdstätt och uppsatta tidsgränser.

²⁵ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Tabell 3 visar hur stor andel i befolkningen som kan ta sig till närmaste besökskontor hos respektive servicegivande myndighet inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023. I tabellen visas således den geografiska medeltillgängligheten till myndigheterna.²⁶

I nedanstående tabell visas andelarna för de olika trafikslagen med 40 minuters resa.²⁷

Tabell 3 – Andel (%) i länets befolkning som kan nå ett besökskontor hos respektive myndighet med 40 minuters restid 2023 (andelar för riket inom parentes)

	<i>Promenad</i>	<i>Cykel</i>	<i>Kollektiv- trafik</i>	<i>Bil</i>
<i>Arbetsförmedlingen</i>	42 (39)	75 (72)	75 (77)	99 (98)
<i>CSN</i>	13 (5)	30 (24)	32 (27)	89 (56)
<i>Försäkringskassan</i>	38 (33)	69 (69)	74 (73)	99 (98)
<i>Kronofogdemyndigheten</i>	13 (13)	30 (42)	34 (46)	89 (86)
<i>Lantmäteriet</i>	13 (14)	30 (42)	33 (46)	91 (91)
<i>Migrationsverket</i>	26 (12)	56 (42)	62 (46)	96 (84)
<i>Pensionsmyndigheten</i>	38 (33)	69 (69)	74 (73)	99 (98)
<i>Polismyndigheten</i>	43 (41)	82 (81)	79 (81)	100 (99)
<i>Skatteverket</i>	38 (33)	69 (69)	74 (73)	99 (98)
<i>Statens servicecenter</i>	38 (33)	69 (69)	74 (73)	99 (98)
<i>Trafikverket</i>	34 (24)	76 (71)	71 (69)	99 (99)
<i>Samtliga servicegivande myndigheter</i>	28 (23)	56 (55)	58 (58)	95 (89)

Källa: Trafikanalys

²⁶ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

²⁷ Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Tabell 4 visar hur stor andel i befolkningen som kan ta sig till närmaste besökskontor hos respektive servicegivande myndighet inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023 respektive 2021. 2021 års mätning visas inom parentes.²⁸

Tabell 4 – Andel (%) i länets befolkning som kan nå ett besökskontor hos respektive myndighet med 40 minuters restid 2023 respektive 2021 (andelar för 2021 inom parentes)

	<i>Promenad</i>	<i>Cykel</i>	<i>Kollektiv- trafik</i>	<i>Bil</i>
<i>Arbetsförmedlingen</i>	42 (38)	75 (88)	75 (75)	99 (99)
<i>CSN</i>	13 (3)	30 (21)	32 (32)	89 (89)
<i>Försäkringskassan</i>	38 (34)	69 (64)	74 (84)	99 (99)
<i>Kronofogdemyndigheten</i>	13 (13)	30 (51)	34 (34)	89 (89)
<i>Lantmäteriet</i>	13 (13)	30 (48)	33 (33)	91 (90)
<i>Migrationsverket</i>	26 (14)	56 (41)	62 (31)	96 (74)
<i>Pensionsmyndigheten</i>	38 (34)	69 (64)	74 (84)	99 (99)
<i>Polismyndigheten</i>	43 (41)	82 (83)	79 (83)	100 (100)
<i>Skatteverket</i>	38 (34)	69 (64)	74 (84)	99 (99)
<i>Statens servicecenter</i>	38 (34)	69 (64)	74 (84)	99 (99)
<i>Trafikverket</i>	34 (36)	76 (76)	71 (75)	99 (99)
<i>Samtliga servicegivande myndigheter</i>	28 (24)	56 (59)	58 (56)	95 (92)

Källa: Trafikanalys

²⁸ Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter* samt Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Tillgänglighetsanalysen visar hur stor andel av länets befolkning som tar sig till närmaste besökskontor hos Statens servicecenter med olika trafikslag. Tabell 5 visar hur den geografiska tillgängligheten ser ut i länet 2023 utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket.²⁹

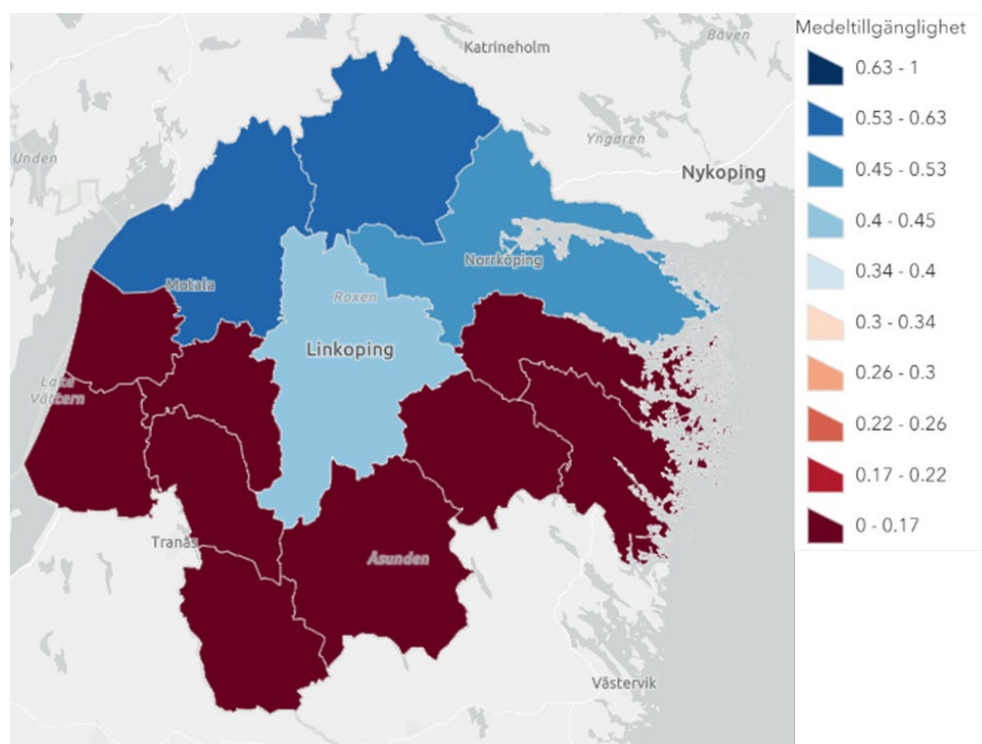
Tabell 5 – Geografisk tillgänglighet (%) till Statens servicecenters besökskontor 2023 efter trafikslag och restid (andelar för riket inom parentes)

Trafikslag	20 min	40 min	60 min
Promenad	18 (15)	38 (33)	50 (45)
Cykel	57 (51)	69 (69)	80 (80)
Kollektivtrafik	48 (43)	74 (73)	80 (84)
Bil	85 (84)	99 (98)	100 (100)

Källa: Trafikanalys

Kartorna nedan illustrerar hur stor andel i befolkningen i respektive kommun som kan ta sig till något av Statens servicecenters besökskontor inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil 2023.

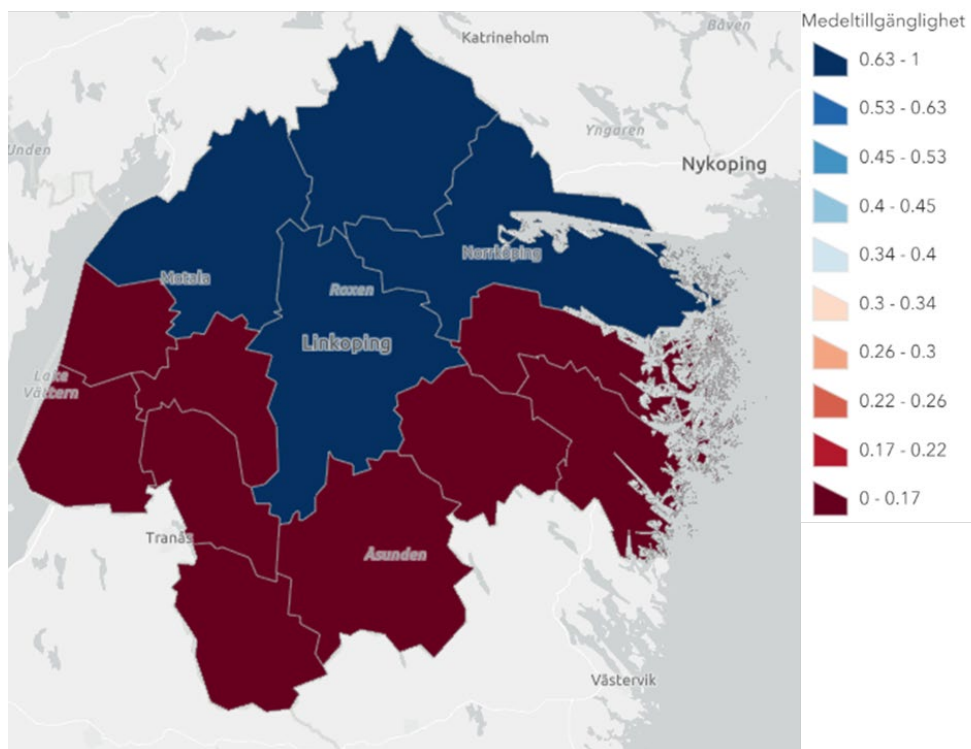
Figur 16 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Promenad 40 min

Källa Trafikanalys

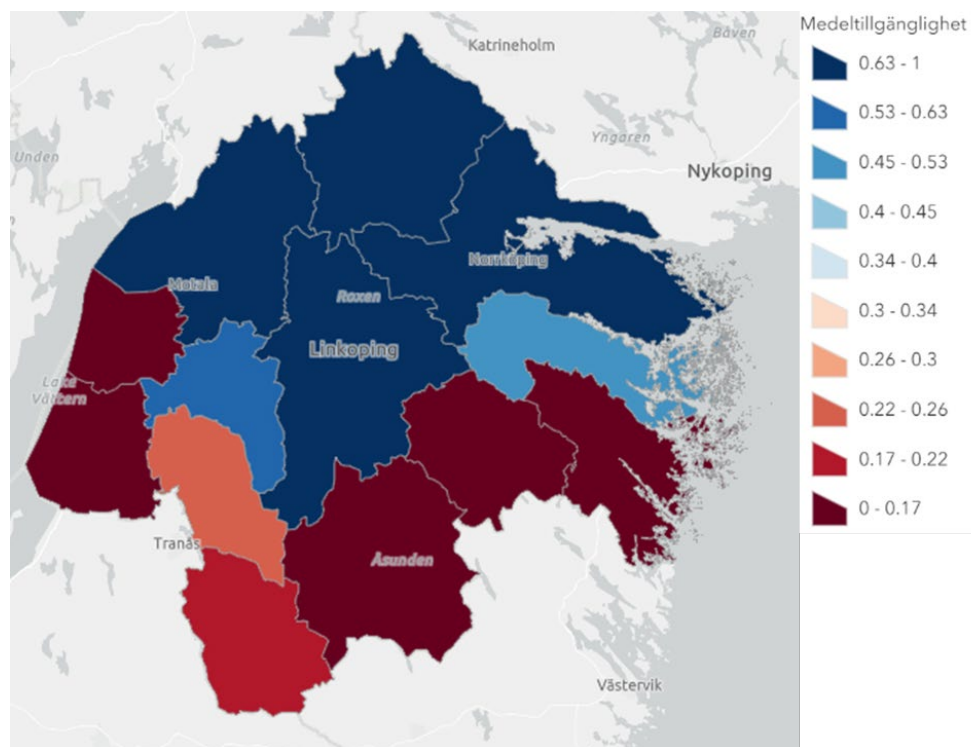
29 Trafikanalys (2023) Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter

Figur 17 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Cykel 40 min

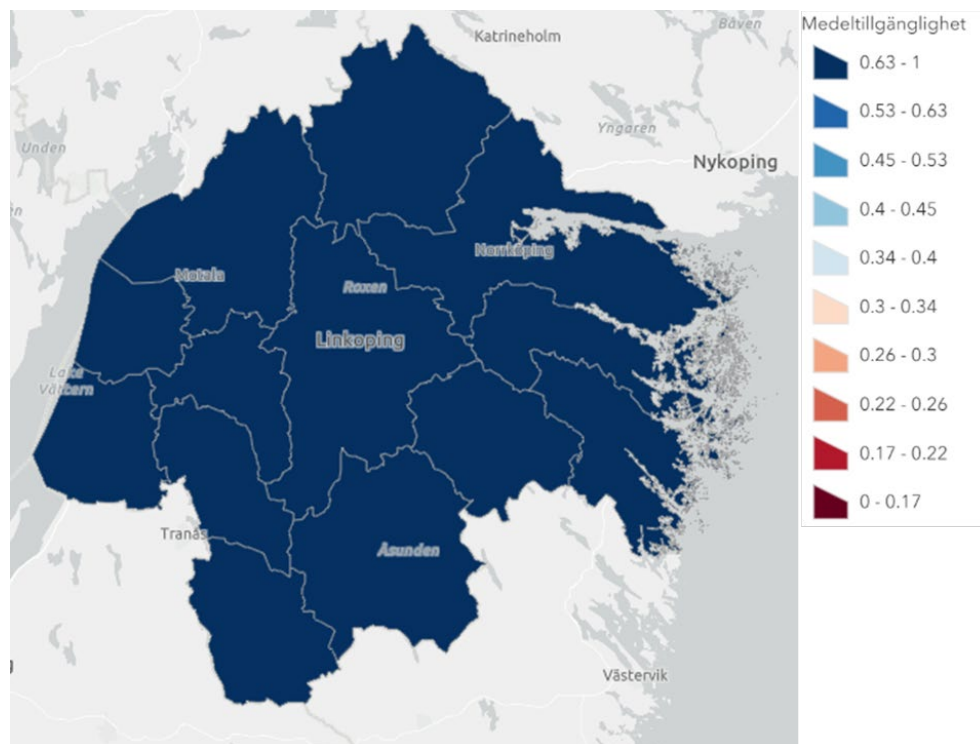
Källa: Trafikanalys

Figur 18 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Kollektivtrafik 40 min

Källa: Trafikanalys

Figur 19 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor 2023 i länets kommuner - Bil 40 min

Källa: Trafikanalys

Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service

I enlighet med förra årets resonemang ser Länsstyrelsen Östergötland att, för att göra en avvägd bedömning gällande både företags och privatpersoners tillgång till statlig service är det angeläget att flera olika faktorer beaktas. För att göra en helhetsbedömning vad gäller tillgänglighet till servicegivande myndigheter behövs också, bland annat, vägas in uppgifter om öppettider, tjänster som erbjuds, efterfrågade tjänster, digitala tjänster, besökstryck, väntetider och ärendemängder. Sammantaget är inte antal besökskontor och restider tillräckliga variabler för att göra en samlad bedömning av tillgänglighet till statlig service. Finns det ytterligare eller andra behov, i så fall, var och vilken omfattning är aktuell? Länsstyrelsen välkomnar generellt fler besöks- och servicekontor i länet, både Statens servicecenter och övriga servicegivande myndigheter, och betydelsen av att kontor kan etableras i enlighet med genomförda behovsanalyser. Statlig närvaro och service bör finnas väl fördelat över länet samt med hänsyn till områden med socio-ekonomiska utmaningar i länet.

Utifrån ett arbetsgivarperspektiv påverkar tillgång till nödvändig kompetens och arbetskraft statliga myndigheters lokalisering. Det är faktorer som påverkar etableringar. Ställningstaganden, om en myndighet ska stanna eller flytta, påverkas också av tillgång till utbildningar med speciella inriktningar vid länets universitet. Det gäller främst myndigheter som efterfrågar särskilda kompetenser bland medarbetare.

Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet

2022 är 39 myndigheter representerade genom totalt 113 arbetsställen i Östergötland. Antalet myndigheter är detsamma men det är en ökning med två arbetsställen från föregående år, båda genom Statens servicecenters etableringar. Staten har ett något lägre antal arbetsställen i länet räknat per 1000 invånare jämfört med rikets snitt men sett till antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen har länet åtta fler sysselsatta per tusen invånare, jämfört med riket som helhet. Mellan 2020 och 2021 har antalet anställda ökat med över 300 personer och som framgår av ovan redovisad statistik och kartmaterial finns de flesta anställda i länets större kommuner, Linköping och Norrköping.

I utsatta områden är den statliga närvaron viktig för att öka förtroendet för staten och i glesbygden är den fysiska närvaron viktig för att det inte ska vara för långa avstånd till statlig service för enskilda. Vi vill lyfta att statlig representation är av vikt i samtliga länets kommuner.

Vi har i tidigare rapporter lyft att den statliga närvaron bidrar till att både myndigheter, som organisationer, och dess anställda handlar och konsumerar varor och tjänster lokalt och regionalt. Det påverkar länets företag, berörda kommuner, det totala antalet arbetstillfällen och därmed länets utveckling i en positiv riktning. Statens närvaro bidrar till attraktionskraft och är en konkurrensfaktor som bidrar till att erbjuda ett diversifierat utbud av både service och arbetstillfällen. Det bidrar till att individer och familjer ska både vilja och välja att etablera sig i hela länet. Det är också en faktor som bidrar till både ökad tillgänglighet och underlättar vid rekrytering för länets mindre kommuner till andra positioner i näringslivet samt i kommunernas övriga verksamheter. Detta har tagits upp i tidigare rapporter.

I föregående årsrapport lyftes eventuella möjligheter att, även efter pandemin, arbeta på distans inom statliga myndigheter kan påverka rekryteringsmöjligheter, kompetensförsörjning och boendemönster framöver men också tillgänglighet. Det som framkommit i årets enkätsvar är att några myndigheter, för vissa tjänster, tillämpar möjlighet att välja placeringsort för att underlätta rekrytering. Det är något som blivit vanligare genom de erfarenheter som dragits av distansarbete efter pandemin.

Vi kan även detta år konstatera att för att göra en summerande bedömning, vad gäller tillgänglighet till servicegivande myndigheter, behöver olika aspekter vägas in. Antal besökskontor och restider utgör en viktig grund men det utgör inte tillräckliga variabler för att göra en helhetsbedömning av tillgänglighet till statlig service. Föreligger ytterligare eller andra behov och i så fall, var och i vilken omfattning?

Statlig närvaro

Staten, som arbetsgivare i länet, har ökat antalet sysselsatta med knappt 1 100 personer mellan 2017 och 2021.

Flera myndigheter i länet har uppgett att de inte haft några omstruktureringar eller avvecklingar under året och inte heller planerar för det, i närtid eller på längre sikt. Omvärldsfaktorer som bedöms påverka länets myndigheter är samhällsutvecklingen och rådande läge, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt, främst med tanke på säkerhet och i vissa fall också som beredskapsmyndigheter.

En del förändringar sker dock i länets myndigheter, både som har genomförts eller planeras genomföras under året. Under de senaste åren har det skett viss yttre påverkan, och därmed förändringar i de uppdrag som statliga myndigheter hanterar. Det kan, med mycket kort framförhållning, innebära ökade behov av kapacitet på berörda myndigheter. Flera myndigheter konstaterar att behov och uppdrag varierar över tid.

Nedan anges några exempel på omstrukturering och/eller etablering under det senaste året som kommit till Länsstyrelsen Östergötlands kännedom.

Arbetsförmedlingen har de senaste åren genomgått en reformering genom att fristående aktörer tar över arbete från myndigheten med att rusta och matcha de arbetssökande för de lediga jobben. År 2023 är det första året då förändringen har fullt genomslag i verksamheten. Möjlighet för länets invånare att spontant och fysiskt få stöd med myndighetens digitala tjänster finns via Statens servicecenter som under året öppnat ytterligare kontor i Finspång och ett bostadsområde i Linköping. Sedan tidigare finns kontor i Norrköping och centralt i Linköping.

Kronofogden informerar om att en omorganisation kommer att genomföras i januari 2024 men att den troligen inte kommer att påverka verksamheten i Östergötland och dess kommuner i någon större utsträckning.

Lantmäteriet har från februari 2022 ändrat enhetsfördelning från elva till nio enheter över landet. Östergötland tillhör nu samma enhet som Södermanland och Stockholm. Myndigheten bedömer inte att det innebär en påverkan på länet och dess kommuner. Vad gäller faktorer som kan påverka närvaro och service ser Lantmäteriet att arbetet med Ostlänken är något som kan påverka behovet av myndighetens tjänster.

Inom Migrationsverket har inga avvecklingar skett i organisationen under det senaste året. Det planeras inte heller under det närmaste året. Viss omstrukturering planeras vad gäller myndighetens förmåga att ta emot fysiska besök vid verksamheten i Norrköping då samarbete under hösten 2023 kommer att påbörjas med Statens servicecenter i Linköping. Myndigheten, med huvudkontor i Norrköping, har en stabil bemanning med en liten ökning av antal anställda totalt.

Polismyndigheten rapporterar att det inte skett några större omstruktureringar eller avvecklingar som går utanför ordinarie linjeverksamhet. Detta innebär enbart intern rörlighet samt omflyttningar inom polismyndigheten och bedöms inte vara något som påverkar länet eller dess kommuner. Polismyndigheten påverkas i hög grad av omvärlden och säkerhetsläget inom Sverige. Faktorer som påverkar är utanförskap och länets utsatta områden. Med den tillväxt som sker inom polismyndigheten kommer det innebära mer än 50 nya poliser i Östergötland per år framöver.

Skatteverket ser endast organisatoriska förändringar av administrativ karaktär som inte bedöms påverka länet. I år har dock Skatteverkets kontor i Norrköping haft en tillfällig utökning av bemanning med cirka tio konsulter vilket beräknas pågå året ut. I övrigt ser myndigheten inte några förändringar i antalet anställda i länet. Det kommande folkräkningsuppdraget kan eventuellt innebära en ökning av antalet anställda i Norrköping med upp emot tjugo medarbetare. Under det senaste året har kundmötesdelen inom Skatteverket haft utmaningar med att bemanna befintliga arbetsplatser. Situationen har förbättrats något under senhösten 2023, men det har funnits utrymme att rekrytera fler i Östergötland än vad organisationen lyckats med. Därför har vissa rekryteringar skett på orter utanför länet.

Statens Servicecenter har öppnat servicekontor i Finspång och i området Skäggetorp i Linköping. Nytt servicekontor kommer att etableras i Norrköping under hösten 2023. Servicekontorens fysiska närvaro är viktig för personer som behöver hjälp med ärenden för att individer ska kunna tillvarata sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter kopplat till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Pensionsmyndigheten och Migrationsverket.

Kriminalvården rapporterar inga omstruktureringar eller avvecklingar inom region öst kriminalvård som består av ett regionkontor och åtta verksamhetsställen med anstalt, häkte och frivård. Myndigheten utökar verksamhetsställen genom att bygga ut och öppna fler platser. Kriminalvården expanderar och kapacitetsökning förväntas pågå under flera år framöver. Kriminalvården i region öst har utökat med anstalts- och häktesplatser i Skänninge, Skenäs i Östergötland samt i Västervik i Kalmar län. Det planeras också för en storanstalt i Norrköping de kommande åren. Arbetet förväntas pågå fram till 2028. Även frivården har stora behov av nya lokaler när deras organisation växer i takt med uppdraget. På sikt ska Kriminalvården bygga ut för att klara av aviserad utökad straffmängd. Myndigheten uppger att det inte är omöjligt att fler verksamhetsställen hamnar i Östergötland.

Sjöfartsverket har inte genomfört eller planerar att genomföra några väsentliga förändringar i Östergötland. Däremot växer antal medarbetare i Norrköping varje år. En stor förändring som sker under 2024 är att drift och bemanning av isbrytare i Luleå insourcas till myndigheten vilket innebär att drygt 150 fast anställda och mellan 50 till 100 vikarier kommer anställas på isbrytarna. Denna personal kommer att vara bosatt över hela landet.

Skolinspektionens kontor i Linköping har utökats med cirka 20 medarbetare under det senaste året. Inga mer förändringar är planerade det närmaste året. Den politiska debatten kring utökad kontroll av skolväsendet kan leda till att Skolinspektionens kontor i Linköping kommer att utökas, men det finns i dagsläget inga beslut fattade.

SMHI har under 2022 inlett ett förändringsarbete och genomfört en omorganisation. Målbild för förändringsarbetet är att utveckla SMHI och organisationen för att bättre möta framtidens utmaningar. Omorganisationen bedöms inte ha någon påverkan för länet eller dess kommuner. Inga nya arbetsställen har tillkommit inom myndigheten det senaste året.

Transportstyrelsen lyfter att det sker omstrukturering i form av att myndigheten, vid vissa rekryteringar, erbjuder placering vid flera av myndighetens orter. Det kan eventuellt innebära att färre rekryteras till Östergötland men samtidigt utökas vissa verksamheter, vilket medför att viss utjämning sker.

Hos Åklagarkammaren löper verksamheten på och inga förändringar har skett eller planeras. Åklagarkammare finns såväl i Linköping som i Norrköping, där även domstolarna finns. Tingsrätten i Norrköping har påbörjat byggnation av ett nytt tingshus. Myndigheten uppger att en fortsatt utökning av personalstyrkan behöver ske om vissa regeringsförslag går igenom.

Statlig service

Vi kan konstatera att samtliga servicegivande myndigheter finns representerade med besökskontor i länet eftersom Skatteverket, Pensions-myndigheten och Försäkringskassan finns representerade genom Statens servicecenter. Vi ger några olika exempel nedan, som kommit till Länsstyrelsen Östergötlands kännedom, vad gäller tillgång till statlig service i respektive myndighet.

Arbetsförmedlingen har sedan tidigare arbetat integrerat med kundgrupperna arbetssökande och arbetsgivare. Myndigheten beskriver att alltmer av arbetet sker geografiskt obundet utifrån den digitalisering som sker. Genom samverkan, och genom att utveckla den med olika parter, bedömer myndigheten att de kan möta individer och ha goda möjligheter att stödja länets invånare för att nå arbetsmarknaden. De poängterar att fysisk närvaro och service inte innebär att myndigheten måste ha egna lokaler utan att det kan erbjudas genom olika samverkanslösningar som myndigheten använder sig av. Möjlighet för länets invånare att spontant och fysiskt få stöd med myndighetens digitala tjänster finns även via Statens servicecenter som under året öppnat ytterligare två kontor i länet.

Försäkringskassan lyfter fram myndighetens fysiska närvaro och service som ger möjlighet till personliga möten vid behov.

Kronofogden ser att fysisk närvaro är en grundläggande förutsättning för att gällande uppdrag ska kunna genomföras. Möjlighet finns att Statens servicecenter, i större utsträckning, blir en samarbetsaktör framgent.

Lantmäteriet har krav på att finnas tillgängliga fysiskt för allmänheten. De har dock inga terminaler på kontoren där kunder kan söka information, en möjlighet som togs bort för några år sedan. Allt fler tjänster och sökmöjligheter finns på myndighetens hemsida där kunder kan hitta den information de söker. Det finns ett centraliserat kundcenter vid huvudkontoret i Gävle som besvarar merparten av frågor som allmänheten ställer via telefon eller e-post, oavsett var i landet kunden befinner sig. Det gäller även ärendemottagning och posthantering. Vid behov av möten i Lantmäteriets myndighetsutövning sker det på plats när det krävs. Möjlighet att komplettera fysiska möten med digitala finns då det är lämpligt. Det förenklar möjligheterna att mötas jämfört med tidigare och gör det mer flexibelt för både kunder och myndighetsanställda. Behovet för kunden att komma fysiskt till ett kontor bedöms ha minskat. Myndigheten träffar länets invånare fysiskt när det krävs och bedömer inte att den ökade digitala närvaron påverkar länets invånare i någon större utsträckning.

Migrationsverket uppger att de kommer att fördjupa samarbetet med Statens servicecenter, i bland annat Linköping. Statens servicecenter kommer successivt att överta myndighetens fysiska besökare i servicefrågor. Myndighetens nationella servicecenter kommer att finnas kvar i Norrköping, men med minskade möjligheter att ta emot fysiska besök. Ansvaret går helt över till Statens servicecenter från 2026, men hur det kommer ske kan inte besvaras i dagsläget. Migrationsverkets samarbete med Statens servicecenter är tänkt att på sikt både förbättra och förenkla myndighetens serviceerbjudanden till sökanden och andra intressenter.

Från med oktober 2023 kommer personal från Migrationsverket att finnas på plats vid Statens servicecenter i Linköping för att där erbjuda biometriupptagning. Även Statens servicecenter i Norrköping kommer, från med oktober 2023, att erbjuda så kallad allmän service inom migrationsområdet.

Polismyndigheten bedömer att de behöver ha en stark närvaro i lokalsamhället, vilket finns större möjlighet till med planerad tillväxt inom polisen. Det innebär att Polisen kommer att finnas närmare medborgarna i länet. På övergripande nivå finns inga kända faktorer eller händelser som kommer påverka polismyndighetens närvaro och service i länet. Det kan uppkomma särskilda händelser där Polismyndigheten kraftsamlar kring specifika händelser under en begränsad period som påverkar närvaro på en plats. Ett exempel är den så kallade passkrisen 2022 där myndigheten ökade öppettider och service. Polisiär närvaro bedöms viktig för länets invånare. En ökad närvaro och synlighet kan medföra ökad grad av uppklarade brott och en minskning av brott i allmänhet. Fler poliser ger också möjlighet att öka närvaro på platser och orter där polisstationer idag inte är bemannade dagligen. Polismyndigheten rapporterar att polisstationer, under det senaste året, varit mer öppna än tidigare. Det är viktigt för polisen att behålla god service och öppettider för att medborgarna ska kunna komma i kontakt med myndigheten. Polismyndigheten, som många andra, går mot mer e-tjänster men bedömer att det är fortsatt viktigt med fysisk närvaro.

Skatteverket uppger att målet med myndighetens möten med kund ska upplevas som ”enkelt, rätt och tryggt” oavsett kontaktväg. Servicekontoren bidrar till att Skatteverket kan vara tillgängliga och underlätta för kunder. Vägledning och stöd på servicekontoren i myndighetens digitala tjänster bidrar till att motverka digitalt utanförskap. En hög kvalitet i det fysiska kundmötet bidrar också till att förhindra missbruk av välfärdssystemet samt skapa förtroende för Skatteverket och tillit till det offentliga Sverige. Genom samverkan med andra myndigheter bidrar Skatteverket till att skapa ett mer sammanhållet kundmöte där kunden får hjälp med samtliga aktuella ärenden på servicekontoren. Myndigheten bedömer att de därmed använder resurser effektivt ur ett helhetsperspektiv.

Statens servicecenters kontors fysiska närvaro är viktig för personer som behöver hjälp med sina ärenden gällande Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Pensionsmyndigheten och Migrationsverket. De kan då tillvarata rättigheter och fullgöra skyldigheter. Fysisk närvaro och service bedöms särskilt viktig för personer som inte själva kan hantera ärenden digitalt eller få hjälp via telefon. Viktiga målgrupper är de som har bristande kunskaper i svenska språket, ekonomiskt utsatta samt personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till ökat förtroende för staten, ökad integration och minskade digitala klyftor. Fler anslutna myndigheter till servicekontoren bedöms erbjuda ökat serviceutbud och samlad service på samma ställe.

Länsstyrelsen Östergötland ser att digitalisering i kombination med samordnad fysisk tillgänglighet kan bidra till ökad tillgänglighet och ökad effektivitet i myndigheters arbete. Som lyfts tidigare år kan geografisk koncentration och närvaro bidra till ökad service men kan också uppfattas vara långt borta. Såväl fysisk som digital tillgänglighet kan innebära olika saker för olika grupper. Det kan, bland annat, handla om faktorer som kostnader, tillgång till utrustning eller transportmedel, kunskaper och/eller förmåga. Exempelvis kan det innebära både möjligheter och kostnader för individer att transportera sig, att ha tillgång till hårdvara och uppkoppling, samt ha kunskap och/eller förmåga för att vara digitalt delaktig. Det gör att vissa grupper antingen kan inkluderas eller exkluderas, beroende på hur närvaro alternativt digitala tjänster är utformade.

Med erfarenhet av pandemi och krigssituation relativt nära Sverige har myndigheters tillgänglighet som servicegivare flera dimensioner. Ur ett totalförsvarsperspektiv finns det behov av redundans och olika lösningar för att säkra upp tillgång till statlig service för länets medborgare i olika situationer som vi medborgare i Sverige kan befinna oss i.

Andra faktorer

Myndigheter utreder förutsättningar för att etablera och bemanna nya verksamhetsställen. Konsekvensanalys och påverkan för länet och dess kommuner kan till exempel bestå av behov för att bemanna myndigheters verksamhet med rätt kompetens samt att kollektivtrafik anpassas för att underlätta för medarbetare. Behov av lokaler för myndigheters verksamhet ger arbetstillfällen för byggföretag och hyresvärdar. Faktorer som kan påverka eventuell närvaro för nya verksamhetsställen kan vara kommuners stöd för nyetablering av verksamhet vilket leder till arbetstillfällen i aktuell kommun. Andra faktorer, som kommuner ej kan påverka, kan vara tillgång till invånare i arbetsför ålder och med lämplig kompetens, för att bemanna myndigheters verksamheter. Demografiska undersökningar genomförs därför av myndigheter i syfte att bedöma var nyetablering lämpligast bör ske.

Andra exempel som involverar flera olika myndigheter i länet är Ostlänken. Det finns behov av att hantera frågorna som berör byggande inom rimliga tidsramar. Länsstyrelsen känner också till planer på etableringar där det är viktigt att staten, inom rimlig tid, kan möta behov av service som uppkommer. Det kan annars leda till att etableringar av olika slag inte kommer till stånd.

Faktorer, som lyfts av länets myndigheter, som är avgörande framöver är kompetensförsörjning, rekrytering och möjlighet till kompetensutveckling. Närheten till Linköpings Universitet med campus även i Norrköping är viktig för att rekrytera kompetens men också för att erbjuda tillgång till relevant forskning. Detta lyftes också i förra årets rapport. Det som framkommit bland några myndigheter är att man, för vissa tjänster, tillämpar möjlighet att välja placeringsort för att underlätta rekrytering. Det är något som blivit vanligare efter pandemin genom de erfarenheter som dragits av distansarbete.

Utvecklingen i samhället, exempelvis vikten av statlig närvaro i utsatta områden för ökad stabilitet och för att öka förtroendet för staten, är något som återkommande lyfts. Även i glesbygd är den fysiska närvaron viktig för att enskilda inte ska ha för långa avstånd till statliga service. Arbete är en avgörande del för människors möjlighet till ett gott liv och inkludering i samhället. Att myndigheter, på olika sätt, utifrån olika behov kan möta och stödja människor som behöver stöd i att ta sig in på arbetsmarknaden är av största vikt för såväl individ som samhälle.

Vi har under de senaste åren, sett att det är av vikt att staten har kapacitet att hantera olika typer av händelser i länet. Pandemin, kriget i Ukraina och upplöpp är exempel som är aktuella. Den här typen av händelser är svåra att förutse exakt men vi vet att det händer. Myndigheter har blivit mer medvetna om att mycket olika händelser kan inträffa. Länsstyrelsen bedömer att Sverige fortsatt behöver ha beredskap för olika typer av händelser som kräver hantering av staten och dess myndigheter.

Referenser

Skriftliga underlag

Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

Länsstyrelsen i Örebro län (2023) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

Statistiska källor

Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik*

Statistiska centralbyrån, *Företagsdatabasen (FDB)*

Statistiska centralbyrån, *Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) Trafikanalys (2021)*

Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter

Trafikanalys (2023) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Internetkällor

Definitioner för färdiga tabellpaket. 2023.

Scb.se

<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/statistikpaket/definitioner-for-tabellpaket/#ampak>

Hämtad 2023-06-20

Ny källa och metod vid framställning av RAMS. 2023.

Scb.se

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/> Hämtad 2023-06-20

Övrigt

Insamlade uppgifter från statliga myndigheter i länet via svar på utskickad enkät.

Bilagor

Bilaga 1: Statliga myndigheter, antal arbetsställen och antal kommuner med arbetsställen i länet 2022

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Arbetsförmedlingen	6	3
Arbetsmiljöverket (Av)	1	1
Centrala studiestödsnämnden	1	1
Ekobrottsmyndigheten	1	1
Fortifikationsverket	4	3
Försvarets materielverk	1	1
Försvarsmakten	1	1
Försäkringskassan	3	3
Kriminalvården	8	3
Kronofogdemyndigheten	1	1
Lantmäteriet	1	1
Linköpings Universitet	3	2
Livsmedelsverket	1	1
Luftfartsverket	5	2
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1
Länsstyrelsen i Östergötlands län	3	2
Migrationsverket	3	1
Polismyndigheten	23	12
Riksarkivet	1	1
Rättsmedicinalverket	1	1
Sjöfartsverket	3	1
Skatteverket	2	2
Skogsstyrelsen	1	1
Specialpedagogiska skolmyndigheten	1	1
Statens försvarshistoriska museer	1	1
Statens geotekniska institut	1	1
Statens historiska museer	1	1
Statens institutionsstyrelse	1	1
Statens jordbruksverk	6	6
Statens servicecenter	6	4
Statens skolinspektion	1	1
Statens väg- och transportforskningsinstitut	1	1
Sveriges Domstolar	4	2
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1	1

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI	1	1
Trafikverket	9	3
Transportstyrelsen	1	1
Tullverket	1	1
Åklagarmyndigheten	2	2
Totalt	113	

Länsstyrelsen skapar samhällsnytta genom rådgivning, samordning, tillstånd, tillsyn, prövning, stöd och bidrag. Vi skyddar miljön, ser till att viktiga natur- och kulturvärden bevaras och skapar förutsättningar för att utveckla landsbygden och näringslivet i länet. Vi har även samhällsviktiga uppdrag inom bland annat krisberedskap, sociala frågor, djurskydd och samhällsplanering. På så sätt bidrar vi till Länsstyrelsens vision om ett livskraftigt Östergötland

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND